

čhörten/čerten - tiež čorten; tibetský typ *stúpy*; lámaistická kultová stavba typom blízka *stúpe*; niekoľkostupňová zužujúca sa *veža*, ktorej časti (pravouhlé, guľaté, kužeľovité, diskové) symbolizujú päť základných prvkov: voda, zem, oheň, vzduch, éter; zvyčajne bohato zdobený, zlátený, obklopený krytými *galériami* s modlitebnými mlynčekmi; umiestňovaný v *kláštorných* areáloch alebo samostatne ako súčasť krajinej architektúry; mongolské označenie pre *suburgahn*; pozri *symbolizmus* v architektúre (Dudák); *lámaizmus*

Tibetské čhörten na severnej strane hory Kailás v Himalájach

čchan-budhizmus - nábožensko-filozofický prúd prenesený r. 520 patriarchou Bodhidharmou z Indie do Číny a odtiaľ do Japonska (tu nazývaný *zen-budhizmus*); kládol dôraz na meditatívny vzťah ku skutočnosti, vyznával priame a nesprostredkované poznávanie podstaty prírodného a ľudského bytia; toto poznávanie vedie k splynutiu s veľkými zákonitosťami vesmíru, k najvyššej prostote a pochopeniu, že všetky jednotlivosti sú si svojím bytím rovné; pozri *budhizmus*, *čínske výtvarné umenie*: *dynastia Suej*, *Tchang*; *japonské umenie*: obdobie *Kamakura*

čchan-budhistické maliarstvo - meditatívne nazeranie na skutočnosť a súčasne zmyslovo pozorné a oddané vnímanie, ktoré sú typické pre *čchan-budhizmus*, sa nielen odrazili v štýle štetcovej *tušovej maľby* a *kaligrafie*, ale stali sa súčasťou tejto meditácie (pozri *kaligram*); základné rysy: kompozične vyvážený prázdny priestor (*štýl prázdneho priestoru*), tvarová úspornosť (prostota a jednoduchosť tvaru, rovnosť všetkých zobrazovaných jednotlivostí); rozkvet v 11.-17.st. (pozri tzv. *zlatý vek čínskeho umenia*); pozri *čínske výtvarné umenie*, *zen-budhistické maliarstvo*; *maliarstvo čínske*; *sumi-e*, *banánovník*

Čchang-Kuo-Lao - čín. 张果老; Biedermann: jeden z *ôsmich Nesmrteľných*, pôvodne *netopier*, ktorý sa zmenil na človeka; nosí dutú *bambusovú* trstinu, často aj pero z *fénixa* a *broskyňu* dlhého života

Jordan: čínsky ochranný boh (taoistický); jeden z *ôsmich Nesmrteľných*; uctievaný ako mocný kúzelník; *atribút*: bambusový bubienok s paličkami; sprevádza ho *osol*; vzývaný najmä rodinami, ktoré si želajú syna; pozri *taoizmus*

Kúzelník Čchang-Kuo-Lao
Kúzelník Čchang-Kuo-Lao

Čhi-lin - *Ťin-Lin /Ki-Lin/Ki-rin* (Biedermann, Wensleydalová)

či - motív v *čínskom výtvarnom umení* v podobe *pásy*, ktorá obopínala kozmologické zobrazenia alebo tvorila spodný lem božského rúcha; ovplyvnila vznik *oblakovej pásy* v *byzantskom umení* a *stredovekom západnom umení* (13.st.)

čiapka/čapica - pozri *šiltovka, baranica, camauro, solideo*; odev, móda; pokrývky hlavy

F. Baye y Subías: Portrét muža (18.st.)

čiapka frygická - *frygická čiapka/čiapka slobody*

čiapka jakobínska - iný názov pre *frygickú čiapku*, nakoľko bolo jej nosenie rozšírené počas *Veľkej francúzskej revolúcie* 1789 najmä medzi členmi jakobínskeho klubu

čiapka Monomachova - *Monomachova čiapka*

čiapka neviditeľnosti - pozri *neviditeľnosť*

čiapka slobody - *frygická čiapka*

čiapka šiltová - pozri *rap/štýl rap*; *šiltovka*, *šiltovka tvídová*

čiara - v mat. krivka, súvislý rad bodov; čiara ohraničujúca viditeľnú časť telesa vytvára *obrys*; vo *výtvarnom umení* čiara synonymom pre *líniu*; pozri *plocha*, *priestor*; *kompozícia*, *silociara*, *úsečka*, *obvod*; *matematika*

čiara cimbuřová - *cimbuřová čiara*

čiara stavebná - *stavebná čiara*

čiarkový lept - *lept čiarkový*

čiasťočné prekrytie - technika prekrytia jednej alebo viacerých vrstiev zaschnutej, nepriesvitnej maľby tak, že pôvodná maľba čiastočne presvitá; pozri *maliarske techniky*, *frotáž 2.*, *pentimenti*

Čičmany - pozri *Slovensko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8C%C4%8Dmany>

M. Schurmann: Čičmany v daždi (pero, sépia, akvarel, 1930)

M. Schurmann: Čičmanský kostol (1930)

M. Schurmann: Čičmanské kopce (akvarel, 1930)

J. Alexy: Čičmianska chalupa (1961)

J. Úprka: Čičmanka v kroji (1926)

M. Čechová: Čičmianska madona (farebný drevoryt, 1949-1957)

čierna farba - *farba čierna*

čierna krieda - *krieda čierna*

čierna mačka - *mačka čierna*

čierna madona - pozri *čierna Sára*

čierna mágia - pozri *démonizmus; Abraxas, mágia*

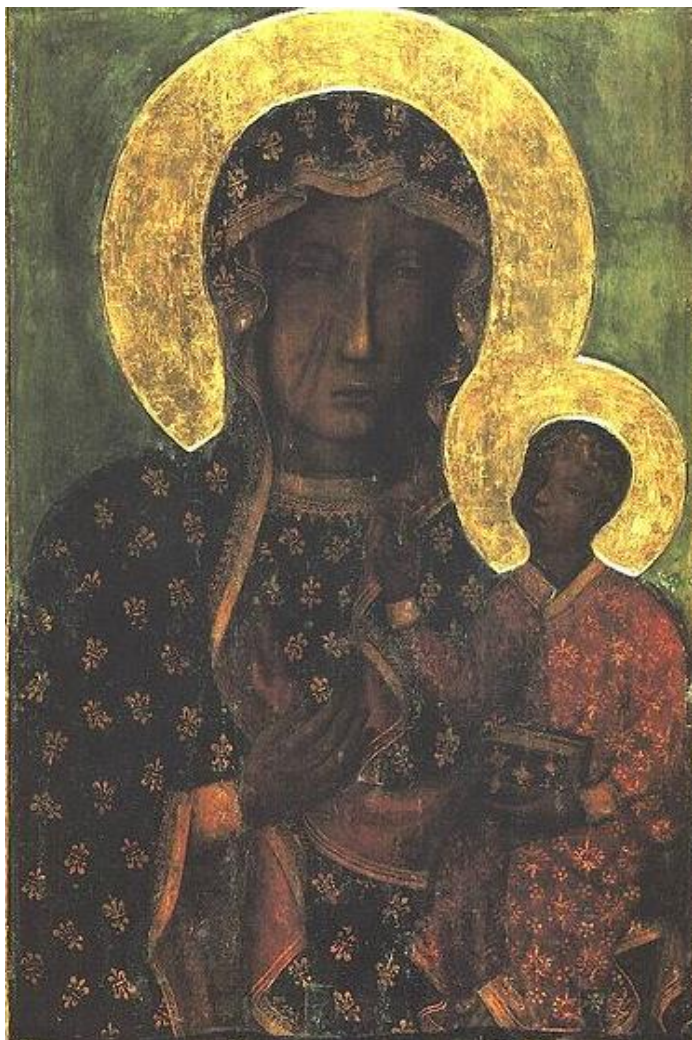
čierna madona/čierna matka božia - zobrazenie *Madony* v čiernych farbách; podľa bádateľov kultovo zastupuje maloázijskú *Kybele*, spojenú s čiernou zemou; pôvod čiernych madon treba hľadať ešte v predkresťanských časoch, v kultoch bohýň zeme, bohýň plodnosti, *bohýň matiek*

Heinz-Mohr: typ *Madony* v *majestáte*; čierna farba nemôže byť spôsobená iba oxidáciou alebo zafarbením sadzami zo sviec alebo kadidla, ani iba vekom; zrejme ide o vplyv byzantských ikon; typ čiernej madony rozšírený najmä vo Francúzsku; väčšina diel zničených hugenotmi a počas Francúzskej revolúcie; v Poľsku známa *madona z Čenstochovej*; pozri *farebná symbolika: farba čierna; Loreta; Panna Mária z Atocha*

-autorom obrazu Čierna madona je údajne *evanjelista Lukáš*; na žiadosť veriacich namaľoval podobizeň Panny Márie s Dieťaťom (namaľoval ich viacero); cisár *Konštantín* nariadil preniesť obraz z Jeruzalemu do *Konštantínopolu* a umiestniť ho v chráme; tu sa preslávil početnými zázrakmi; zrejme totožná (aspoň podľa legendy) s ikonou *Panna Mária Čenstochovská*

https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Madonna

<https://www.google.sk/search?q=%C4%8Dierna+madona&espv=2&biw=1827&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=e7aSVcG3F6nOygP3oqrgDw&ved=0CB4QsAQ>

Panna Mária Čenstochovská (kláštor Jasna Góra v Čenstochovej, dátum vzniku nejasný)

Loretánska Panna Mária (1850-1870)

čierna matka božia - čierna madona

čierna nedeľa - 1.prvá nedeľa 40 dňového predveľkonočného *pôstu*; (lat. Invocabit); počas pôstu ženy odkladali pestrý odev a obliekali sa do čiernych šiat, plédov a záster; menej časté býva označenie tejto nedele ako *Líščia nedeľa*; najmä v stredných Čechách sa traduje v tomto čase pečenie praclíkov, ktoré sa navliekali na prútiky; koľko bolo detí v dome, toľko prútikov mamičky ozdobili praclíkmi a vešali ich na stromy

2.iný názov pre *smrtnú nedeľu* a *predpašiovú nedeľu*; pozri *Veľká noc*, *nedeľa*

tzv. **čierna pagoda** - tzv. **pagoda čierna**

čierna Sára/Sarah-la-Kali - ochrankyňa *cigánov* v juhofrancúzskom pútnickom mieste Les Saintes Maries de la Mer, kde sa uctieva *trojica Márií* (*Mária Salome* a *Mária Magdaléna* a *Mária Jakoba*); čierna Sára po svojom úteku zo *Svätej zeme* zostala údajne v Provensálsku; zdá sa, že za kultom čiernej Sáry, ktorej sviatok sa slávi 24.mája, sa skrýva archaicky pôsobiaca „čierna madona“; pozri *trojica*; *patrón*

čierna smrť - *mor* neskorého *stredoveku* (1345-53); pozri *morové šípy*; *ars morendi*, *sapientia morendi*, *triumf smrti*, *Krištof*

„Čierna tlupa“ - pozri *ashcan school*

čierna tuš - *tuš čierna*

čierne divadlo - *trikové bábkové divadlo*, v ktorom pohybujú neživými predmetmi černe oblečení herci na čiernom pozadí; princíp prevzatý z ázijskej drámy

čierne maľby/pinturas negras - obdobie Goyovej tvorby od roku 1819, (1821-23) s prevládajúcimi tmavými odtieňmi a príznačnou tragickou atmosférou; odraz spoločenských aj osobných Goyových tragédií (potlačené povstanie španielskeho ľudu proti Francúzom v časoch Napoleonovej okupácie, strata sluchu); maľby v usadlosti Quinta del Sordo maľované priamo na sadrový podklad stien, obmedzené takmer výlučne na čiernu, sivú, okrovú farbu a odtiene hnedej, s občasnou prímiesou bielej alebo krvavo červenej škvrny; na sklonku 19.st. čierne maľby prenosené z sadrového

podkladu na plátno; štrnásť malieb najčastejšie s témou prízrakov, nadväzujúcich na Los Caprichos; (Saturn požiera svoje deti, Súboj s obuškami, Dve stareny jedia polievku atď.)

Čierne more - pozri Kelti; Kolchida; Krym, pontos

A. B. Israelevich: Mraky nad Čiernym morom

čierne perly - *tahitské perly*

čierne slnko - v slnečnej symbolike symbol smrti

čierne umenie - *black art*

čierni mnísi - pozri *dominikáni*

„Čierni revolucionári“ - pozri *ashcan school*

čiernobiely film - obrazový záznam, kde divák vníma iba jas jednotlivých bodov; v kinematografii prevládal do 50. rokov 20. st.; v 20.-30. rokoch kameramanské umenie tvorilo osobitnú estetiku čiernobieleho filmu; *filmová kamera*

čierny bank - pozri *bank*

čierny jantár - *jantár čierny*

čierny kameň - franc. *pierre noire*; kresliaci nástroj z tmavej a matnej čiernej bridlice, často z Bretónska; existuje vo forme ceruzky vlozenej do dreva alebo obdĺžnikovej kriedy; používa sa pre náčrtky, ale aj pre najjemnejšie vzory; bol široko používaný v období *renesancie*, často na šedom alebo hnedom papieri, a často sprevádzal biely *gvaš*, tušovú kresbu alebo tušovú maľbu; čierny kameň sa používal v červenej alebo hnedej a spolu s kriedou sa nazýval technika *dessin aux trois crayons* alebo *trois crayons*

P. P. Rubens podľa Michelangela: Prorok Jonáš (čierny kameň a červená krieda, 17.st.)

čierny kašeľ - ochrancom proti čiernemu kašľu bol sv. Bavo; pozri *pomocníci v núdzi*

čierny oxid železa - Smith: alternatívny názov pre *čerň Marsovu*

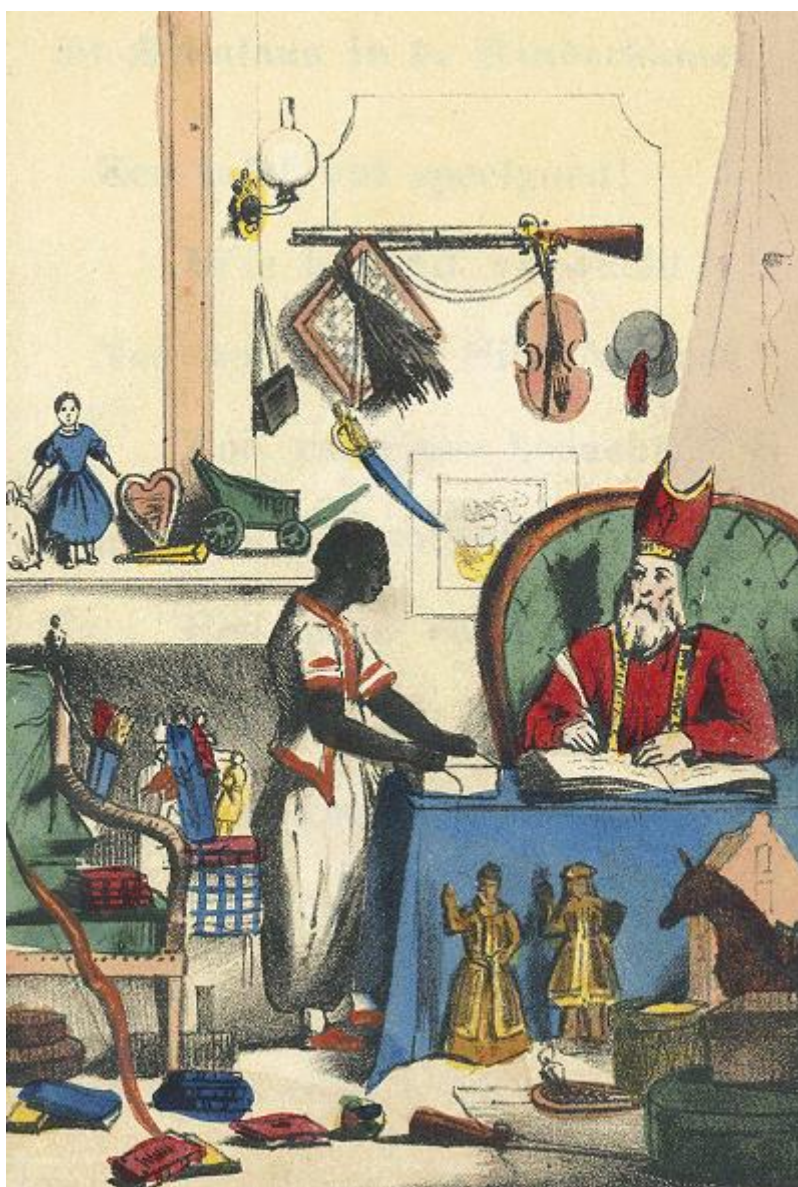
čierny pes - pozri *grim kostola*

Čierny Peter (folklórna postava) - holand. Zwarte Piet; v holandskom folklóre sprievodca *Sinterklaasa*, čiže nášho sv. Mikuláša; tradícia príchodu Mikuláša 5.decembra na lodi v sprievode s Čiernym Petrom, ktorý je tmavej pleti, s kučeravým vlasmi, výraznými červenými perami a veľkými náušnicami, sa ujala v 19.st.; iné pramene spomínajú koňa Ameriga, na ktorom Sinterklaas prichádza a vyskočí na strechu domu a Zwarte Piet sa spúšťa komínom dolu a necháva nádielku vo vyčistených topánkach; literárne pramene dokladajú, že názov Čierny Peter bol v roku 1895 už rozšírený; pôvodná tradícia hovorí, že je preto čierny, lebo sa zamazal sadzami, keď k deťom prichádzal komínom; vzťah Sinterklaasa s klasickou bielou bradou a v červenom habite a jeho sprievodcu, sluhu alebo otroka s maurskými rysmi, v poslednom čase poburujú kritikov tejto tradície a niektorým prisláhalcom tmavej pleti, ktorí v nej vidia rysy rasizmu, ba dokonca nostalgiu za nevoľníctvom; tvrdia, že ide o karikatúru afrického otroka privezeného do Holandska počas koloniálneho obdobia v minulých storočiach; navyše sa im prieči strašenie detí ich rodičmi, že ak nebudú dobré, Zwarte Piet ich šupne do vreca a pošle do Španielska oberať pomaranče; nepriatelia Čierneho Petra sa najnovšie obrátili aj na súd; zákaz pomocníkov s tmavou pľeťou na akciách však nedosiahl; sudca totiž rozhodol, že sprievod s touto obľúbenou postavičkou nenarušuje verejný poriadok; za jeho obranu sa postavil dokonca aj holandský premiér Mark Rutte; Čierneho Petra už dávnejšie zrušil Surinam, ktorý bol kedysi holandskou kolóniou; Amsterdam tiež pristúpil na kompromis; Čierni Petrovia v sprievodoch si už nebudú nasadzovať zlaté náušnice, tie sú podľa kritikov symbolom nevoľníctva; organizátori detského zimného festivalu v Amsterdame predstavili v auguste tohto roka plány na vylepšenie imidžu Čierneho Petra; podľa starostu Eberharda van der Laana sa „negroidný charakter“ jeho vzhľadu v priebehu nasledujúcich rokov postupne zmení, aby nikoho neurážal; prieskumy verejnej mienky však ukázali, že väčšina Holanďanov trvá na tom, že Čierny Peter je pozitívna fantazijná postava a odmieta akýkoľvek rasový podtext

-v stredovekej ikonografii je sv. Mikuláš niekedy predstavovaný ako krotí diabla v putách, ktorý môže a nemusí byť čierny; v literárnych a obrazových prameňoch je táto podoba Mikulášovho spoločníka (diabla, služobníka alebo akéhokoľvek človeka) známa od 16.-19.st.; vznik postavy

Čierneho Petra súvisí so zmenou charakteru Sinterklaasa; ten ešte ako osamotená postava vystupoval ako zlá postava a strašiak; navyše mal niektoré desivé vlastnosti, ktoré si neskôr privlastnil jeho sluha Zwarte Piet; niekedy po zavedení Zwarte Pieta ako Sinterklaasovho služobníka, obaja charaktery dostali príjemnejšie rysy; slová starších tradičných Sinterklaasovských piesní dodnes spievaných, varujú, že keď sa budú Sinterklaasovi a jeho pomocníkovi predstavené deti, budú trestať tie, ktoré boli veľmi neposlušné; tie, ktoré boli neposlušné iba trochu, dostanú namiesto darčeka „roe“, čo je zväzok brezového prútia, alebo zvyčajné uhlie; historici tvrdia, že kedysi Čierny Peter predstavoval diabla, ktorého Sinterklaas prinútil k poslušnosti; táto príhoda odráža legendu o posmrtnom zázraku *sv. Mikuláša*, keď sa zjavil námorníkom na mori počas búrky a ich lodi hrozilo potopenie, lebo posádka nemohla plavidlo; tu sa im zjavil *sv. Mikuláš* a ukázal na zadrhnuté laná, medzi ktorými sedel čert; v mnohých krajinách preto Mikuláš stále chodí s čertom; príchod Sinterklaasa odštartoval vianočné trhy a hoci sa 6.decembra pobral nazad na Pyrenejský ostrov, dnes ostáva v Holandsku až do začiatku januára; pozri *sv. Mikuláš (sviatok)*

<http://www.teraz.sk/zahranicie/tradicia-cierny-peter-mikulas/64812-clanok.html>

Sinterklaas a jeho sluha Zwarte Piet (ilustrácia z knihy Jana Schenkmana: Sint Nikolaas en zijn Knecht, 1850)

Sinterklaas a jeho sluha Zwarte Piet (ilustrácia z knihy Jana Schenkmana: Sint Nikolaas en zijn Knecht, 1850)

R. Brakenburgh: Sviatok sv. Mikuláša (1700)

čierny slávik - *slávik čierny*

čierny štvorec - *čierny štvorec*

Čierny Tezcatlipoca - pozri Tezcatlipoca

Čile - patrónkou Čile je Panna Mária Karmelská; pozri Pincoya; Južná Amerika

<https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cile>

čilská mytológia - pozri Fiura, Trauco

http://en.wikipedia.org/wiki/Sirena_chilota

<http://en.wikipedia.org/wiki/Pincoya>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Pincoy>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Caleuche>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Invunche>

čilskí maliari - pozri A. Valenzuela Puelma

http://es.wikipedia.org/wiki/Categoría:Pintores_de_Chile

čilskí maliari podľa storočí -

http://es.wikipedia.org/wiki/Categoría:Pintores_de_Chile_por_siglo

čilskí maliari 19.st. - pozri A. Valenzuela Puelma

http://es.wikipedia.org/wiki/Categoría:Pintores_de_Chile_del_siglo_XIX

čilskí sochári podľa storočí -

http://es.wikipedia.org/wiki/Categor%C3%ADa:Escultores_de_Chile_por_siglo

čilskí sochári 19.st. -

http://es.wikipedia.org/wiki/Categor%C3%ADa:Escultores_de_Chile_del_siglo_XIX

čilskí umelci - pozri J. Downey

čín - pozri skutok

Čína - pozri *jangšaoská kultúra; konfucianizmus; kult hlavy, kult plodnosti; akvaristika; botanická záhrada; hracie karty; bronz; jadeit; jednorožec* (Biedermann, Wensleydalová); *kačica, kačica mandarínska, kobyľky, kohút* (Biedermann); *krysa* (Becker); *sperma* (Eberhard); *ilustrácia, kaligrafia, kaligram, kašmírový vzor, konope, klepsydra, kniha, kríž hákový/svastika, alabaster, zen-budhizmus, Pekin*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Barbarian>

http://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_China#Ancient_era

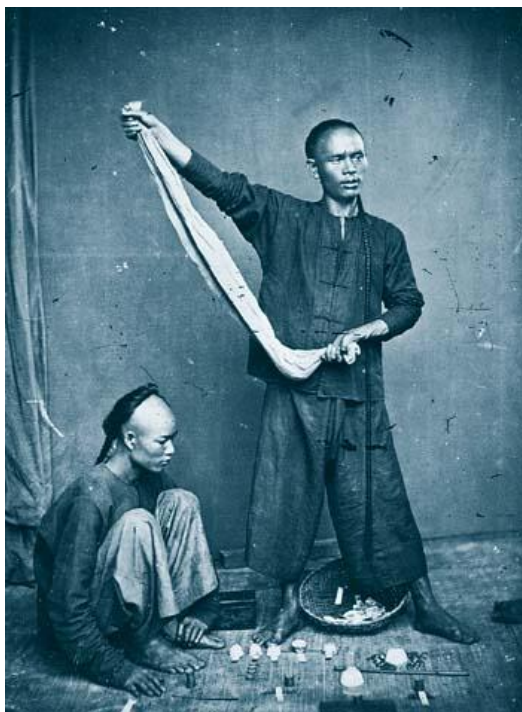
B. Rode: Čínsky cisár orie prvú brázdu na počesť poľnohospodárstva (okolo 1770)

B. Rode: Čínska cisárovná zberá prvé lístky moruše na počesť pestovania (okolo 1770)

J.-B. Carpeaux: Číňan (1872)

J. Thomson: Pouliční hazardní hráči (albumínová tlač, 1868-1871)

činely - pozri *ilathalam*; *hudobné nástroje bicie*

G. Ferrari: Muzicírujúci anjeli (detail fresky kostola Santa Maria dei Miracoli, Saronno, Taliansko, 1530-1540)

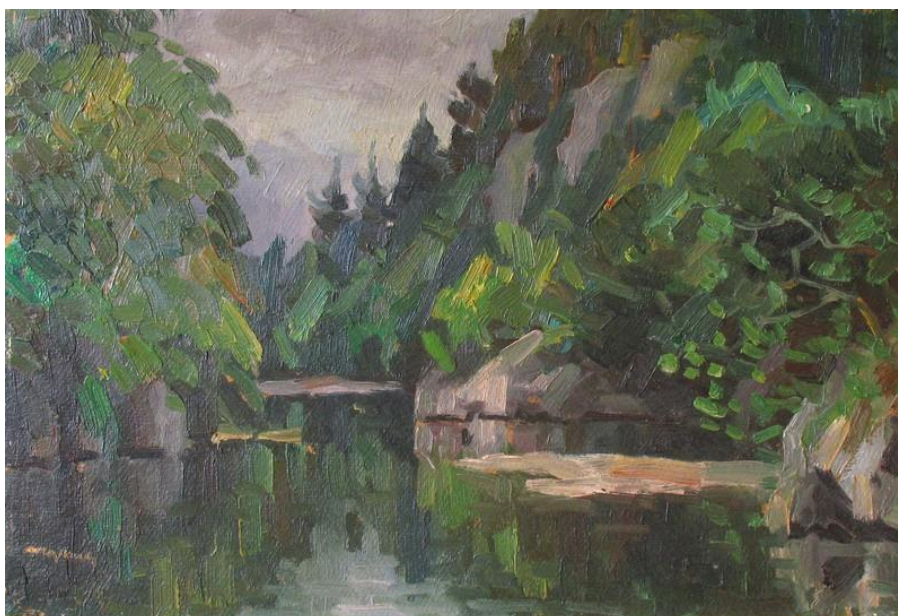
Čingischán - (†1227); nesprávne Džingischán; v preklade - „vládca vesmíru“; vlastným menom Temüdžin; prvý *tatársky chán*; podľa povesti mu život zachránila čierna sova; pozri *Tartar*, *gotický sloh* (*Dudák*); *islamské umenie*; *Zlatá horda*

<https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cingisch%C3%A1n>

Čingov - pozri *Slovensko*

J. Majkut: Zima na Čingove (1958)

J. Majkut: Nad Čingovom (1958)

„činovať“ - *väzba „činovať“*

čínska architektúra - *architektúra čínska*

čínska bieloiba - *bieloiba čínska/bieloiba zinková*

čínska červen - *rumelka*

čínska kaligrafia -

http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_calligraphy

čínska keramika - pozri *fahua*, *Cizhou ware*, *Tz'u-chou ware*, *sancai*, *seladonový porcelán*, „*blanc de Chine*“, *famille rose*, *famille verte*, *famille jaune*, *Ginger jar*, *nadglazúra*

https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_ceramics

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_pottery

čínska kníhtlač - *kníhtlač čínska*

čínska mytológia -

https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_mythology

http://pt.wikipedia.org/wiki/Mitologia_chinesa

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8C%C3%ADnsk%C3%A1_mytologie

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BC%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Taoizmus>

http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&ei=Tsb9UMnmEanj4QSKnoGIBg&hl=sk&prev=/search%3Fq%3D%26hl%3Dsk%26tbo%3Dd&rurl=translate.google.sk&sl=en&u=http://www.monstropedia.org/index.php%3Ftitle%3DCategory:Chinese_mythology&usg=ALkJrhik0ZjbJX73SMl4DIC8ejmdWMcWJw

čínska pagoda - pozri *tcha*

čínska tuš - *tuš čínska*

čínska záhrada - Dudák: nepravidelná záhrada, založená na spojení s ľudského obydľia a prírody; inšpirovaná *čínskym maliarstvom*; jej základným rysom je rozmanitosť; obraz prírody väčšinou nie je formovaný podľa vopred rozvrhnutých estetických predstáv, ale zámerne zdôrazňuje estetické zložky dané prírodou; čínska záhrada bola ovplyvnená *taoistickým* videním sveta; jej usporiadanie malo rešpektovať harmonický rytmus prúdiacej energie polarizovanej do protikladných princípov *jin-jang*; čínska záhrada býva koncipovaná ako obraz duchovnej cesty; niekedy neotvárala pohľad prichádzajúceho naraz celý svoj priestor, ale pripravovala nové pohľady prostredníctvom skrytých *arkád*, vyvýšení a kríkov; obľúbenou záhradnou architektúrou boli záhradné *pavilóny* a mostíky cez jazierka a riečky; najstaršie správy o čínskych záhradách pochádzajú z *dynastie Chan* (206-220); záhradné umenie sa naplno rozvinulo v čase vlády *dynastie Sung* (960-1279)

čínske bronz -

<https://sk.pinterest.com/pin/165859198757395987/>

<https://sk.pinterest.com/pin/51791464449206502/>

Chinese Xia/Shang Dynasties Bronze ox-shaped Zun wine vessel, Shang Dynasty (between 1600 BC and 1046 BC) China

Bronze container in the shape of an owl. 青銅器 ✖ More Pins Like This One At

Bronze container in the shape of an owl. 青銅器 ✖ More Pins Like This One At

Slon (bronz, Shang Dynasty 1600-1050 pr.Kr.)

Mulica (bronz, China Han Dynasty, 206 – 220)

Jazdec v zbroji (bronz, 6.dynastia, Čína)

čínske divadlo - pozri *ca-tü/ketl*

čínske flauty - pozri *xiao, šakuhači*

https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_flutes

čínske maliarstvo - na rozdiel od Európy maliarstvo (obdobne ako *kaligrafia* a *hudba*) stavané nad *architektúru* a umelecké remeslo (pozri *arti del disegno*, *paragoné*); v maliarstve nadovšetko hodnotená práca so *štetcom*, ktorý bol v duchu konfucianstva mysticizovaný (bol znakom gramotnosti, vzdelania a kultúry národnej aj osobnej); citlivo rozlišovaný význam rôznych druhov štetcového ťahu: *lietajúca bel'* (ľah polosuchým štetcom), ľah plným štetcom, úder štetcom, pretiahnutie stopy, vlastnosti *papiera*, jeho štruktúra, zafarbenie, rozpíjanie, materiálová a zraková hodnota *tušu*, jej sýtosť, priehľadnosť pri rozmývaní a *valérovom* odstupňovaní ap. štetcové maliarstvo tesne prepojené s kaligrafickým písmom má preto zčasti povahu *ideogramu* viazaného na zobrazovanú skutočnosť; pozri *čchan-budhistické maliarstvo*, *zen-budhistické maliarstvo*, *zvitkové maliarstvo*, *šanghajska škola*, *Osem podivínov z Jang-čou*, *Ma-Sia*, *Individualisti*, *Wu*, *maliarstvo literátske*; *kantonský email*, *kuo-chua*, *tušová maľba*, *prstové maliarstvo*; *non finito*; *krajinomaľba*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_painting
https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_painting

čínske nádoby – pozri *chu*

čínske písmo - *obrázkové písmo* z 2.tis.pr.Kr., ktoré sa skladalo z dvoch *grafémov*, z ktorých jedno značilo význam a druhé výslovnosť; písané zhora dole; čínske znakové písmo zachycuje pojmy a okolo 40 tis. znakov delených do šiestich skupín; zjednodušenou formou je písmo *kana*, ktoré používa *slabičnú abecedu*; pozri *kníhtlač čínska*

čínske symboly - symboly *kozmozlogické*: *jin*, *jang*, *trigramy/pa-kua*, *kruh rozdelený sigmoidou na dve časti...*; maska, *had*, *drak*, *oblak*, *fénix*, *feng-chuan*, *jednorozec*, *kapor*, *korytnačka*, *granátové jablko*, *jablko*, *pavúk*, *perla*, *gaštan* a ď.; pozri *huba šťastia*, *osem Nesmrteľných*, *opica*, *broskyňa*, *zlatý kvet*

čínske výtvarné umenie - sústredené na maľbu a *grafiku*, *kaligrafiu*, sochárstvo úspech v *budhistickej* plastike, prevyšuje ho však úroveň *glyptiky* a *bronzolejársť*; významné miesto má čínska *keramika* a *textil*; maľba: *zen-budhistické maliarstvo*; *periodizácia umenia* zvyčajne podľa dynastií:

poč.6.st. pozri *liatina umelecká*
 5.-2.tis.pred Kr.(neolit) *jangšaoská kultúra*, *Sin-tien*
 obdobie dynastií:
 2 200-1 760 pred Kr. *dynastia Sia*
 16.-11.st.pred Kr. *dynastia Šang*; pozri *veštecké kosti*
 1 027-256 pred Kr. *dynastia Čou*; pozri *jajoi*; *havran* (Biedermann)
 221-207 pred Kr. *dynastia Čchin*; pozri *jajoi*
 206 pred Kr.-221 po Kr. *dynastia Chan*; pozri *jajoi*; *hodvábna cesta*
 221-581 *dynastia (?)*; pozri *jamato*
 581-618 *dynastia Suej*
 618-906 *dynastia Tchang*; pozri *tchangský štýl*, *čínsky porcelán*
 907-959 *obdobie Piatich dynastií*
 960-1279 *dynastia Sung*; pozri *kche-se*, *seladonový porcelán*, *Ma-Sia*
 1279-1368 *dynastia Jüan*; pozri *Ma-Sia*
 1368-1644 *dynastia Ming*, pozri *Individualisti*, *Wu*, *literátske maliarstvo*, *delfská fajáns*
 15.st. rozvoj kníhtlače > pozri *drevorezy*; *technika cloisonné*
 17.st. rozvoj a domáca výroba liateho skla, *kche-se*, *výšivky*
 18.st.vrchol rozvoja *keramiky* a *porcelánu*; pozri *kantonský email*, *Osem podivínov z Jang-čou*
 19.st. začiatok vplyvu západného umenia, moderná *grafika*; domáca produkcia v štýle *kuo-chua*; *šanghajska škola*;

pozri *ordoské bronzy*; *Veľký čínsky múr*, *chu*, *jang*, *jin*, *jü*, *ku*, *kuej*, *li*, *lampas*, *pchou*, *pchaj-lou*, *tchao-tchie*, *ting*, *dvárapála*, *wen-žen-chua/literátska maľba*, *nan-čung-chua/Maľba južnej školy*; *hltavec*, *feng-chuan*, *bambus*, *zvitkové maliarstvo*, *kakemono*, *makimono*; *kuo-chua*, *seladonový porcelán*, *blanc de Chine*, *famille noire*, *famille jaune*, *famille verte*, *famille rose*, *chinoseria*; *kuo-chua*; *pa-kua/trigramy*, *tangram*, *či*, *čchan-budhistické maliarstvo*, *štýl prázdneho priestoru*, *perspektíva paralelná*; *broskyňové amulety*, *dračí dekór*, *borovica*; *granátové jablko*, „*traja šťastní*“, *žezlo šťastia*, *zlatý kvet*, *zrkadlo*; *krajinomaľba*, *čchan-budhizmus*, *čchan-budhistické maliarstvo*

http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_art

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_art

čínski architekti - pozri *Yan Liben*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_architects

čínski bohovia - *tchao-tche, P'an Ku, Fu Hsi, Šen Nung, Šen-tchu, Jü-lej, Šualu/Stary muž z južného pólu, Šou-lao; osem nesmrteľných: Čchang-Kuo-lao, Chung-li-čchüan, Cho-sien-ku, Lien-cchaj-chuo, Li-t'ie kuaj, Lü-tung-pin, Cchao-kuo-čchiou, Chan-t'inag-c'/Chan Siang-c'; Šou-sing, Kuan-jin, Ma-cu, Si-wang-mu; feng-chuan; Si-wang-mu; Kuan-jin; raj (Baleka); Hsigo/Hsiao (www)*

čínski maliari - pozri *Yan Liben*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_painters

čínski maliari dynastie Ming - pozri *Xu Wei*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Ming_dynasty_painters

čínski maliari dynastie Sung - pozri *Yi Yuan*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Song_dynasty_painters

čínski maliari dynastie Tchang - pozri *Zhang Xuan, Zhou Fang, Wu Daozi*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Tang_dynasty_painters

čínski maliari z Henan - pozri *Wu Daozi*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Painters_from_Henan

čínski maliari z Hunan - pozri *Yi Yuan*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Painters_from_Hunan

čínski maliari 16.st. - pozri *Xu Wei*

čínski umelci -

<http://ja.wikipedia.org/wiki/Category:中国の美術家>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Čínští_umělci

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Chinese_artists

čínski umelci z Changsha - pozri *Yi Yuan*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Artists_from_Changsha

čínski umelci zo Zhejiang - pozri *Xu Wei*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Artists_from_Zhejiang

čínsky dom - *dom čínsky*

čínsky drak - *drak čínsky*

čínsky kalendár - *kalendár čínsky*

„čínsky lev“ - *karašiši*

čínsky múr - *Veľký čínsky múr*

čínsky papier - *papier čínsky*

čínsky papier rezaný - *čínsky rezaný papier*

čínsky porcelán - vynájdený v 7.st. za dynastie Tchang a vyrábaný s monochrómnou glazúrou a rytými alebo tlačenými vzormi; za dynastie Sung so zelenou glazúrou (*seladonový porcelán*), s vegetabilným a iným dekórom maľovaným transparentnou glazúrou kobaltovou modrou, prevzatou z Perzie (používaná na glazovanie kameniny); za dynastie Jüan kladený dôraz na tvarovanie, naturalistický

ornament aj plastický dekór bez glazúry, objavuje sa červená maľba a maľba *seladonom* na červený podklad, je rozvíjaný modrobiely kobaltový porcelán a z Byzancie prevzatá technika výzdoby *emailom* (*cloisonné*); za dynastie *Ming* prevažuje viacfarebný porcelán (tyrkysová, žltá, fialová), objavuje sa drobná plastika a nové dekoratívne motívy (*chryzantémy*, krajiny); centralizovaná štátna výroba značkových produktov pracuje aj pre export do Európy (od 16.st.); dynastia Čching rozvíja *emailový* dekór a nové námety (broskyňové kvety) aj farby („zelené jablko“, čierny podklad); v 17.a 18.st. obmedzený export, ktorý potom nahrádza japonská produkcia; jeho napodobeninou *medicejský porcelán*, *porcelaine de pate tendre*, *sevrésky porcelán*; pozri *blanc de Chine*, *clair-de-lune*, *Kraak porcelán*

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D1%80%D1%84%D0%BE%D1%80>

B. van der Ast: Ovocný kôš s čínskym porcelánom (1622)

A. Bosschaert st.: Kvety v čínskej váze (1607)

J. Linard: Čínska miska s kvetinami (1640)

Yongchun Yin: - (20.st.)

tzv. **čínsky pracný štetec** - Balekav súvislosti s heslom *maliarstvo*: termín pre techniku líniovej kresby štetcom bez *valérových*, t.j. maliarskych hodnôt farby; radený ku *grafike* a *kresbe*; pozri tzv. *čínsky voľný štetec*

čínsky rezaný papier - čín. *jiānzhǐ* (剪纸); svoj štýl si zachoval v pôvodnej podobe, akú mal v 6.st. v období *Šiestich dynastií*; pokračoval počas *dynastií Sung* a *Tchang* ako populárna forma úžitkového umenia; má rad odlišných využití v čínskej kultúre, z ktorých takmer všetky sú určené ako želania zdravia, prosperity a dekoračné účely; najčastejšie používanou farbou je červená; *jiānzhǐ* často kladie veľký dôraz na čínske znaky zvierat symbolizujúcich zverokruh; moderný rezaný papier sa vyvinul do komerčnej priemyselnej podoby a uplatňuje sa pri príležitosti Nového roku a svadieb; hoci rezanie papiera je populárne po celom svete, len čínsky rezaný papier, ktorý svojou históriou viac ako 1500 rokov predstavuje kultúrne hodnoty ľudí po celej Číne, bol zaradený do zoznamu *UNESCO*; pozri *rezaný papier*, *ručné práce*

https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_paper_cutting

https://new.vk.com/wall169861728_108 (výklad)

https://www.google.sk/search?q=Ji%C7%8Enzh%C7%90&espv=2&biw=1836&bih=995&tbm=isch&imgil=YB4QnT60hwXIMM%253A%253BbzeLvmHmArqG1M%253Bhttps%25253A%25252F%25252Fnazarenafazzari.wordpress.com%25252F2014%25252F12%25252F07%25252Fsimbo-logia-degli-animali-cinesi%25252525EF%25252525BB%25252525BF-%25252525E5%2525252585%25252525AD%25252525E7%2525252595%252525259C-liuchu-i-sei-animali-domestici%2525252F&source=iu&pf=m&fir=YB4QnT60hwXIMM%253A%252CbzeLvmHmArqG1M%252C_&usg=__NzHPX4dsHOCpMOXtCcBqWhknHAU%3D&dpr=1&ved=0ahUKEwj35ePQ-MzNAhWFcRQKHXLKD08QyjcLw&ei=rJdzVffEoXjUfKUvgE#imgsrc=YB4QnT60hwXIMM%3A

https://www.google.sk/search?q=monkiri+paper+cutting&espv=2&biw=1836&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj96ZuZ1M3NAhVIXRoKHSXwBosQsAQIGQ#tbm=isch&tbs=rimg%3ACbQYUCYu56evIjgBD_18WnNUQY2E-CV00Jtf2_1V1XcE8a5dGueMGCiiJ1tN4mHYIncEQx0HxaiwSUzwFOE2u-NBEmVyoSCQEP_1xac1RBjEaHCkXGRgOsnKhIJYT4JXTQm1_1YRsrJ3dTBPixEqEgn9XVdwTxrl0RFD4lze_1bJtTyoSca54wYKKInW0Ea5fkafGXw0_1KhIJ3iYdgidwRDERMhYYJEJp8RlqEgnQfFqLBJTPARGuSecn6bbzSSoSCU4Ta740ESZXEEt77Lo9fGvt&q=monkiri%20paper%20cutting&imgsrc=zn0Ih3tDf9zDZM%3A

Čínsky rezaný papier

Čínsky rezaný papier

Čínsky rezaný papier

Čínsky rezaný papier

čínsky štetec -

http://en.wikipedia.org/wiki/Ink_brush

čínsky uzol - pozri nekonečný uzol, uzol

https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_knotting

https://pl.wikipedia.org/wiki/Chi%C5%84skie_w%C4%99ze%C5%82ki

<https://www.google.sk/search?q=%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E7%BB%93&espv=2&biw=1845&bih=995&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjN0fuWk9LOAhXJPBoKHSWkAOwQsAQIGQ>

https://www.google.sk/search?q=%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E7%BB%93&espv=2&biw=1845&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjN0fuWk9LOAhXJPBoKHSWkAOwQsAQIGQ#tbm=isch&tbs=ring%3ACWrpgJYuTFzuljiJKcHXivkLCURDJVyv9FI-wKrnNvpfKP4LBi87I5Gfbx1MunduBaVwBarsKIqM5TNLX7t6HuMf_1ioSCYkpwdeK-QsJEa05-BXrGhQzKhIJREMIXK_10Uj4Ro7tO3T1q6rgqEgnAquc2-l8o_1hEOrpQ35VEQ4SoSCQsGLzsjkZ9vEVBUPp421GwEKhIJHUY6d24FpXARJBQtI0m07vAqEgkFquwoiozlMxGcRpo9SFAR8CoSCUtfu3oe4x_1-EUeCHypc_1qHB&q=%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E7%BB%93&imgc=aumAli5MXO6Z3M%3A

Čínsky uzol

Čínsky uzol

Čínsky uzol

Strapce s čínskymi uzlami

tzv. **čínsky voľný štetec** - Baleka v súvislosti s heslom *maliarstvo*: termín pre techniku maľby štetcom a tušom založená na rozmývaní a tým využívaní *valérovo* odstupňovanej škvrny; v súvislosti s *tušovou maľbou*; pozri tzv. *čínsky pracovný štetec*; *maliarstvo*

činžiak - nájomný dom zavedený v období *klasicizmu*, spočiatku *klasicistické* prestavby *renesančných arkádových domov*; pozri *pavlač*, *koldom*; *architektúra*

Dudák v súvislosti s heslom *historizmus*: slohové tvaroslovie (v období *eklektizmu* - tzv. neskorého *historizmu*) redukované na vonkajšiu dekoráciu; obytné nájomné domy napríklad majú takmer rovnakú dispozíciu, ale skrytú za rôznym štýlom fasády (zadný trak nájomného domu zostával zvyčajne neštýlový (holý))

V. Hložník: Činziak (1947)

E. Lehotský: Povraznícka ulica v zime (1954)

čipka, čipkárstvo - pozri *remeslo; pozament*

<http://www.kunst-fuer-alle.de/english/fine-art/artist/image/jan-miense-molenaar/17808/1/131348/the-lace-maker/index.htm>

F. Pourbus ml.: Isabella Francúzska, kráľovná Španielska (17.st.)

T. Yepes: Ovocie na mise (1642)

čipka paličkovaná - pozri *paličkovanie*

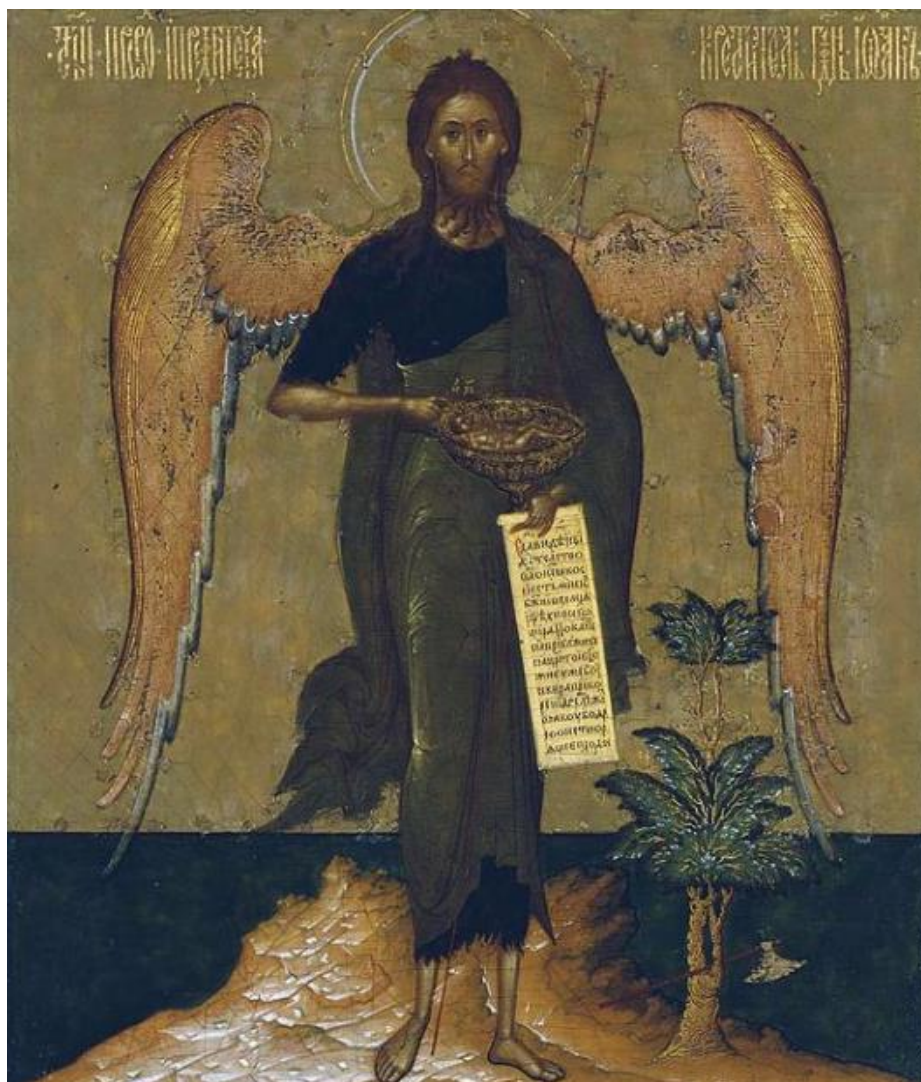
čipka porcelánová - *porcelánová čipka*

Čirin Prokopij - (†1627); rus. Чирин, Прокопий; jeden z najvýznamnejších ikonopiscov *Stroganovskej školy*; narodil sa v Novgorode; v roku 1621 spoločne s ďalšími slávnymi ikonografmi vyzdobil nové cárske komnaty: jedáleň a spálne; tiež produkoval knižné ilustrácie pre vydania moskovských tlačiarň; tlačiarň; jeho tvorivé štýl sa líši tendenciou k miniatúrnym tvarom a *kaligrafickej* zložitosti písma; poetické náboženské čítanie robí mu dáva vyniknúť nad ostatných umelcov *Stroganovskej školy*; pozri *ruskí ikonopisci*, *ikonopisci*

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BD,_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D0%B9

http://rusico.indrik.ru/artists/ch/chirin_pi/index.shtml?adm=7e1d80667861e7d0f4695c9e41ea1302
(životopis)

https://www.google.sk/search?q=%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D0%B9+%D1%87%D0%B8%D1%80%D0%B8%D0%BD&espv=2&biw=1854&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjSisOy5s_MAhWIJ8AKHQUA_CywQsAQIIg&dpr=1

P. Čirin: Ján Krstiteľ anjel púšte (Stroganovská škola, 1620)

P. Čirin: Rodinná ikona Borisa Godunova (rodinná ikona, 1600)

„čiro“ - *punkerský účes* inšpirovaný bojovým účesom Mohykánov; využitie neprirodzených farieb: oranžová, zelená, modrá; pozri *móda*; *vlasý*

čisakatana/čisa katana - v súvislosti s heslom *meč japonský*: *dvorný meč*, súčasť oblečenia cisárskeho dvorana; veľmi ľahká čepeľ má dĺžku 46-61cm

číselné symboly - *symboly číselné*

číslice - číslice rímske: I-1, V-5, X-10, L-50, C-100, D-500, M-1000; číslice gréckeho písma boli súčasne písmenami abecedy; pozri *chronogram*, *chronostichon*, *chronodistichon*; *gematria*; *abeceda*

číslo - pozri *symboly číselné*, *nepárny/párny*, *pytagoreizmus*; *gematria*; *Palamedes*; *kvadratura kruhu*; *matematika*, *geometria*, *3D*

číslo iracionálne - číslo, ktoré sa nedá vyjadriť pomocou celého čísla ale iba pomocou zlomku; číslo, ktoré nemožno vyjadriť ako podiel dvoch celých čísel; napr. „magické“ číslo $\frac{1}{\sqrt{2}}$, ktorým sa riadili pomery strán *Parthenonu* (pozri *Discovery: Akropolis*)

Číslo šelmy - *Znamenie šelmy*

číslo šelmy/číslo 666 - mystické číslo *Zemskej šelmy* zo *Zjavenia Jána* (13,18); pozri *apokalyptické motívy*, *symboly číselné*

2.názov grafického listu W. Blakea; pozri *Šelma zemska*

www: číslo šelmy uvedené v *Zjavení* je považované za numerologické zosobnenie stúpcov Satana; spolu s obráteným krížom a *pentagramom* sa najčastejšie používa na vyjadrenie satanských vlastností; z poškodeného papyrusu P115 (*Oxyrhynchus papyrus*, 4499/P115) nie je celkom jasné, či ide o číslo 666 alebo 616; identifikácia vychádza predovšetkým z nenávisti Židov

a prvých kresťanov k cisárovi Nerovi (získal povest' Nero vlk v analógii na legendárnych zakladateľov Ríma, *Romula a Rema*); v Nerovej dobe sa tlačili hebrejské mince s nápisom « נרון קסר », čo znamená „cisár Nero“; súčet hebrejských písmen (ktoré majú súčasne číselnú hodnotu) dáva číslo 666; v prospech tejto teórie slúži fragment verša nájdený pri vykopávkach v Oxyrhynchus Egypte, kde sa píše, že číslo diabla je 616 (gréč. χις); túto možnosť uznával cirkevný otec *Irenej Lyonský*

Betz v súvislosti s heslom *symboly číselné*: 666 predstavuje v *gematrii* mimoriadne vzrušujúce číslo už viac ako 2000 rokov; nachádza sa v *Zjavení Jána* (13,18), v ktorej opisuje *Zemskú šelmu*, ktorá bojuje a zvíťazí nad svätými; jej meno je možné sa dozvedieť, keď sa správne „prečíta“ (porozumie) číslo; pri rôznych viac alebo menej komplikovaných spôsoboch vychádzali mená rímskeho cisára Caligulu (nechal postaviť pred *jeruzalemský chrám* vlastnú sochu), alebo cisára Nera, ktorého pre jeho vládu ho nenávideli *Židia* aj *kresťania*; do úvahy prichádzali aj iní, mladší, pozemskí vládcovia; pozri *hexakonsioihexekontahexafóbia*

-staršia identifikácia zemskej šelmy vychádza z dešifrovania čísla 666 (porovnaj číslo 888 ako číslo Ježiša); používali sa k tomu rôzne *gematrické*, číselno-písmenové metódy, bežné v židovskom i helenistickom svete; vykladači vychádzali sa pritom z charakteru *gréckej a hebrejskej abecedy*, v ktorých jednotlivé písmená majú aj číselnú hodnotu; podľa poradia písmen hebrejskej abecedy číslo 666 dáva význam Neron Kesar alebo Neron Qesar (jedenáste písmeno hebrejskej abecedy kaf zodpovedalo gréckemu písmenu kappa, pre ktoré platili dva znaky K/Q); hebrejská transkripcia NERON KESAR alebo NERON QUESAR zodpovedá gréckemu výrazu NERON KAISAR (Nero cisár); nakoľko predmasoretská hebrejčina nemala samohlásky A, E, výsledný číselný súčet sa vypočítava iba z písmen mena N - R - W/Ω - N + K - S - R (N=50; R=200; W=6; N=50; K=100; S=60; R=200); bolo veľmi lákavé vidieť v 666 cisára Nera, lebo bol prvým prenasledovateľom kresťanov a navyše bol zabitý mečom; slabinou tohto výkladu je skutočnosť, že v časoch písania *Zjavenia* (r. 90-96) bol Nero už mŕtvy; avšak existovala legenda o Nerovi redivivovi, Nerovi zmŕtvychvstalom, ktorú mohol apokalyptik brať do úvahy (pozri *Mučenie sv. Jána*); nevadí, že hebrejské KESAR je bez jod (malo by znieť KEJSAR), lebo podobné nedôslednosti sa vyskytovali v hebrejčine často; navyše pre ňu boli príznačné rôzne prešmyčky; námietky, že priečny súčet hebrejského mena v gréckom texte nie je možný, sú podľa bádateľov nepresvedčivé, lebo apokalyptik sám upozorňuje na istú zvláštnosť šifry; hebrejčina nemala medzery medzi písmenami a v jej súvislosti textovom obraze nesmelo byť, snáď z magických dôvodov, voľné miesto; to umožňovalo vertikálne, horizontálne či diagonálne výpočty, aké používala predovšetkým stredoveká *kabala* a *gematria*, aby objavila ďalší, skrytý obsah hebrejského Písma, *Tóry*; talmudisti neskorého stredoveku údajne poznali kód, pomocou ktorého je možné text rozšifrovať a odkryť tajomstvá budúcnosti; niektorí dnešní bádatelia sa snažia pomocou modernej počítačovej technológie tzv. *biblický kód* objaviť; podľa gréckej abecedy číslo 666 (niektoré rukopisy uvádzajú číslo 616) dáva význam KAISAR THEOS (cisár boh); v tom prípade mohlo ísť aj o *Domitiana* alebo iného cisára z minulosti, prítomnosti alebo budúcnosti; navyše na prelome 1.-2.st. existovala legenda, že v Domitianovi prišiel na trón Neron redivivus; výklad o vzťahu šelmy 666 a Domitiana sa objavuje u E. Stauffera (1947); bol toho názoru, že pri výklade je dôležité meno i funkcia jeho nositeľa; slovo Domitian má síce hodnotu 755, ale úradné označenie panovníka znelo: AYTOKRATOR KAISAR DOMITIANOS (alebo DOMETIANOS) SEBASTOS GERMANIKOS; toto dlhé meno bolo používané v skratkách (Stauffer použil nápis z mince Domitianovej doby); jedna z takýchto skratiek znela: A KAI DOMET (alebo DOMIT) SEB GE (alebo G); číslo tejto skratky je 666 (A=1; KAI=31; DOMET=419; SEB=207; GE=8); *gematrický* výklad používal aj tzv. trojuholníkové čísla (hebr. *gematria* = *geometria*); také, ktorých súčet je daný sčítaním všetkých hodnôt od 1 po určité číslo; tak ako šestka je trojuholníkovým číslom trojky ($1 + 2 + 3 = 6$), tak číslo 36 je trojuholníkovým číslom osmičky a 666 je trojuholníkovým 36; a práve v prípade osmičky upozorňujú vykladači na šelmu vystupujúcu z priepasti v 17,11: Veľká neviestka babylonská; stredoveký mysticismus ponúkal ďalšie súvislosti: každá číslica zo 666 je o jedno menšia ako sedmička, ktorá je dokonalým číslom; preto sa vykladači domnievali, že jánovské 666 môže byť symbolom židovskej predstavy odvekého chaosu, na ktorý odkazuje *Genезis* 1,2; podobné metódy a číselno-písmenové špekulácie boli blízke stredovekým kláštorným školám; učené mníši verili v existenciu „svätých čísiel“, ktoré údajne boli organizačnými veličinami odhaľujúcimi štruktúrnu výstavbu *stvorenia*; franský benediktínsky mních a teológ *Hrabanus Maurus* (†869) napísal spis o Svätom písme „ukrývajúcom mnohé tajomstvá, ktoré musia zostať skryté pred tými, ktorí nepoznajú význam čísiel.; novoplatonici 3.-6.st., ktorí sa zaoberali izopsephiou (rovnakopočetnosťou), boli toho

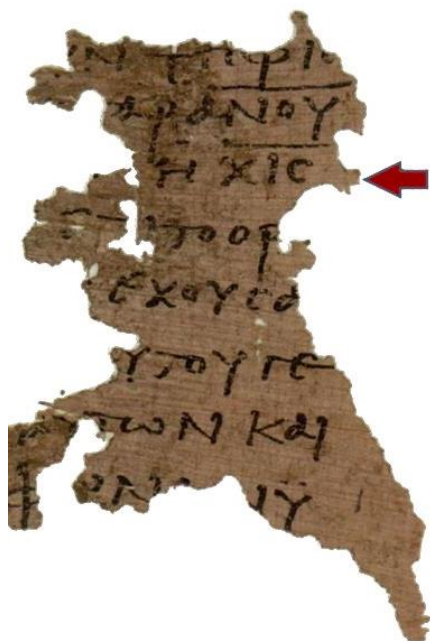
názoru, že mená s rovnakými číselnými hodnotami písmen sú si navzájom priradené; hľadali rad osôb, ktoré by prichádzali do úvahy pre číslo 666; stredoveká numerológia vychádzala z významov čísla dvanásť a šesť: dvanásťka číslom plnosti, preto je šesťka vyjadrením polovičitosti (*Antikristovým* neustálym a márnym pokusom dosiahnuť Kristovu dokonalosť); trojnásobne umocnená šesťka dostáva nádych démonickosti a stáva sa „hybridnou mocou, zatvorením nevýkúpeného a hriešneho do seba“; zdá sa, že takto chápal číslo 666 cirkevný otec *Irenej Lyonský* (†200), keď písal: „Tri razy opakované číslo šesť predstavuje rekapituláciu celej apostázy (odpadlctva) na počiatku, uprostred času a na konci“; Irenej sa s číslom 666 veľmi zaoberal a navrhoval čítať ho ako 616 so zjavným úmyslom, aby vyhovovalo zneniu GAJUS KAISAR, t.j. Caligula (nechal pred jeruzalemským chrámom vystaviť svoju sochu); Irenej robil viacero pokusov, ako vylúštiť 666 a vytvoril pritom hypotetické slová LATEINOS, TEITAN/GEITAN, EUANTES; gematrickou metódou boli vytvorené ďalšie slová s hodnotou 666: napríklad HO NIKÉTĚS, KAKOS HODĚGOS, AMNOS ADIKOS; neprijateľnou sa dnes javí narážka na cisára Traiana (†117), ktorého grécke rodové meno OYLPIOS/ULPIOS má tiež hodnotu 666; podobne vyznieva pokus aplikovať číslo 666 na slovo THĚRION (gréč. zviera/šielma) z 17,11: *Neviestka babylonská*; na tradíciu mystických výkladov nadviazal okultista Rudolf Steiner (†1925), zakladateľ antropozofie; tvrdil, že zlomocné číslo 666 otvára dvere k čiernej mágii, je znamením slnečného démona Soratha, ktorý sa údajne koncom 20.st. (666 x 3 - 1998) zmocní duší väčšiny ľudí, ktorí sa potom vrhnú proti všetkému duchovnému; avšak duch tejto epochy, *archanjel Michael*, nad ním napokon zvíťazí; súčasné výklady uprednostňujú predstavu čísla 666 ako obľudnú podobu hriechu lebo odkaz na *Domitiana*, ktorý bol súčasníkom *Zjavenia Jána*; ako nesprávne sa vidia odkazy na postavy z minulosti ako budúcnosti; výklad novodobých numerológov vychádza z „diabolského vynálezu“, akým je ruleta, kde súčet čísiel od 1 do 36 = 666; vlastný, prekvapivo jednoduchý výklad čísla 666 prináša C. Tresmontand v spise „Otázky našej doby“ (Apokalypsa, str. 20); Tresmontand vychádza z hebrejského zápisu mena *Herodes*, gréc. Hóródós, ktoré sa v hebrejčine píše s tromi vav; hebrejské písmeno vav v hebrejčine súčasne označuje číslo 6; v transliterácii do hebrejčiny sa meno píše H6R6H6S; táto šifra, pre nás už nepreniknuteľná, bola zrozumiteľná maloázijskému kresťanskému spoločenstvu, prenasledovanému jeruzalemským vysokým kňazstvom a kráľmi, etnarchami herodesovskej dynastie, tak v Jeruzaleme ako v provinčných mestách a cudzine; číslo zosobneného zla 666, podobne ako iné čísla, napr. trinásťka, vyvolalo dokonca pomerne častú fóbiu zvanú hexakonsioihexekontahexafóbia; panický strach z 666 vedie k jeho odmietaniu ako značky vozidla, ulice, domu atď.

pozri *tabuľky antikrista*

http://ca.wikipedia.org/wiki/Nombre_de_la_b%C3%A8stia
http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8C%C3%ADslo_%C5%A1elmy

Číslo 666 v gréckom prepise

666 (zlomok Oxyrhynchus papyrus, 4499/P115, 3.-zač.4.st.)

N	50
E	
R	200
O	6
N	50
K	100
E	
S	60
A	
R	200
SUMMA	666

Cisár Nero a číslo 666

číslovanie foliové - foliové číslovanie

číslovanie grafického listu - poradie jednotlivých odtlačkov uvedené zlomkovým číslom, ktoré udáva poradie listu ale aj výšku *nákladov*; nižšie číslo je zárukou lepšej kvality iba pri *grafických technikách z hĺbky*, najmä pri *suchej ihle*, *akvatinte*, *mezzotinte*, *medirytine* (vysoký tlak opotrebováva *matricu*); pozri *grafický list*; *grafické prípisky*

číslovanie strán - paginace

Čistá zem - smer v *budhizmu*; čínsky: 淨土宗 / Jìngtǔzōng; japonsky: 浄土宗 / Džódošú; korejsky: 정토종 / jeongtojong; vietnamsky: 淨土宗 / Tịnh Độ Tông; smer Čistá zem známy také jako Amidismus; ide o vetvu mahajánového buddhizmu, ktorá je súčasne so zenbuddhizmom veľmi obľúbená vo východnej Ázii; ide o formu buddhizmu, ktorá sa orientuje predovšetkým na budhu *Amitábhu*; od chvíle, keď prvý človek uveril v budhu Amitábhu, je možné sa zrodiť do Čistej zeme; stúpenci buddhizmu Čistej zeme veria, v súčasnej dobe úpadku sveta nie je možné dosiahnuť *nirvánu*, ktorá je cieľom ľudskej existencie; za tejto situácie je lepšie ako vlastná meditácia uctievanie budhu Amitábhu a v budúcom živote sa zrodiť v Čistej zemi, kde je dosiahnutie nirvány zaručené; buddhizmus Čistej zeme bol obľúbený medzi prostými ľuďmi pre možnosť vyjadriť vlastnú zbožnosť; rovnako bol obľúbený medzi prostitútkami, kriminálnikmi a invalidmi, lebo im dával nádej na lepšie zrodenie v budúcnosti; táto forma buddhizmu je útočiskom pre tých, ktorí ešte nie sú schopní praktikovať zásady buddhizmu každý deň a ich *karma* zapríčinila, že nie sú schopní dosiahnuť prebudenie; preto si získal obľubu u lovcov, rybárov, mäsiarov a ďalších, ktorí zabíjajú

živé bytosti; jednou z foriem uctievania buddhy Amitábhy je i recitácia *manter* ako Kwan seum bosal (Korea) nebo Namó Amithábul (Severní Čína, Mongolsko); pozri *Fénixová hala*

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cist%C3%A1_zem%C4%9B

mandala Čistá zem (19.st.)

čisté farby - *farby čisté*

tzv. **čisté umenie** - tiež *absolútne umenie*; neobjektívne, nefiguratívne, *abstraktné umenie*, ktorého počiatky sú v *divizionizme* 80.rokov 19.st., *abstraktnom expresionizme* Kandinského, *orfizme* 20.rokov; používanie univerzálneho výtvarného tvaroslovia, ktoré môže zviditeľniť abstraktné myšlienky a prostriedky bez napodobovania prírodných tvarov (*forme-nature*) a ich abstrahujúcej napodobeniny (*forme-art*); cieľ: najprávejšia výtvarná priehľadnosť, jasnosť a určitosť, úplná nezávislosť na skutočnosti; absencia asociácií na predmetný svet, absencia dramatickosti, lyrickosti, symbolickosti tvaru; pozri *Section d'or*, *konštruktivizmus*, *konkrétne umenie*; porovnaj *l'art pour l'artizmus/umenie pre umenie*, *artificializmus*, *parnasizmus*, *absolútna poézia*

čistenie kože - <http://www.veselebyvanie.sk/ako-cistit-kozu/>

Pri čistení kožených povrchov odborníci odporúčajú používať buď prevarenú alebo destilovanú vodu. Predídete tak vzniku fľakov. Taktiež je vhodné kožený nábytok umiestňovať tak, aby neho nedopadalo ostré slnečné svetlo. Kožený nábytok nie je vhodné umiestňovať v blízkosti tepelných zdrojov.

Kožené oblečenie, obuv a doplnky

Čistenie výrobkov z kože, ktoré sa využívajú na každodenné nosenie, je totožné ako pri čistení kožených sedacích súprav. Avšak tu je dôležitý prvý postup, ktorý by ste mali urobiť vždy keď si kožený výrobok prinesiete domov. V predajni kožených výrobkov vám pri pokladni vždy ponúknu aj prípravky, ktorými si ich môžete ošetriť. Nepodceňujte tento krok. Poriadne naimpregnovanie kožených výrobkov zabezpečí, že sa budú tešiť dobrej kondícii aj potom, čo v koženej bunde, či topánkach zmoknete. Rôzne znečistenie jedlom alebo nápojmi je vhodné čistiť vlhkou vlnenou handrou bez nadmerného trenia.

Ak si neviete poradiť fľakmi, zájdite radšej do špecializovanej čistiarne. V zásade je vhodné vyhýbať sa príliš vlhkému a mrazivému počasiu. Ak by ste si premočili vaše kožené topánky, je vhodné nechať si ich vysušiť pri izbovej teplote. Ak by ste ich umiestnili na radiátor, mohli by sa vám na topánkach objaviť nepekne reliéfy, biele škvrny a taktiež by mohli stratiť vlhkosť, pružnosť.

čistenie odtoku - <http://www.veselebyvanie.sk/vycistit-upchaty-odtok/>

Žiadna chémia

Upchatý odtok nebýva problémom len v kuchyni, ale aj v kúpeľni. Mnohokrát vlasy či chlípky spadnuté do umývadla vám ho upchajú a problém je hneď na svete. Na čistenie však nepotrebuje žiadnu chémiu, ktorú by ste museli ísť kupovať do špeciálnych obchodov. Stačí vám len pár vecí na to, aby ste sa prepracovali k čistému drezu alebo umývadlu.

Prostriedky z obchodu bývajú často veľmi účinné, no mnohokrát agresívne a pri ich používaní sa môže stať, že spraví nejakú alergickú reakciu vašim rukám, oblečeniu alebo dokonca aj umývadlu či drezu. Nepříjemné alergie, podráždenie očí či respiračné ťažkosti sú tým silnejším odvarom. Samotné potrubie môže byť tiež poškodené. Vyvarujte sa týmto ďalším problémom a používajte domáce prostriedky, ktoré doma máte.

Postup ako vyčistiť odtok

To čo budete potrebovať nájdete určite doma v skrinke alebo klasicky v kuchyni.

Potrebné suroviny:

vriaca voda (4 šálky)

jedlá sóda (2 šálky)

ocot (1 šálka)

Celý postup je naozaj veľmi jednoduchý. Najskôr do odtoku nasypete 1 šálku jedlej sódy, ktorú zalejete vriacou vodou. Nechajte ju pôsobiť niekoľko minút a následne pridajte aj zvyšnú sódu spolu s octom. Odtok zakryte zátkou, aby mohla zmes reagovať najmä vo vnútri, nielen na povrchu. Nechajte pôsobiť 5-10 minút. Po tejto dobe odtok prepláchnite vriacou vodou. Odtok by vám mal odteraz už fungovať úplne normálne a bez problémov.

Nezabudnite na prevenciu!

Prechádzať usadeninám a upchatiu odpadu v kuchyni či kúpeľni je vždy dobré. Sice sa vám môže zdať, že odtok odteká úplne dobre, určite by ste mali zmes, ktorú sme vám popísali vyššie robiť niekoľkokrát do roka. Prevenciou budete vždy o krok dopredu. Vhodné sú aj sitká, ktoré zachytávajú prebytočnú špinu a rôzne iné usadeniny. Sitko vždy jednoducho vyklopite so špinou do koša a nikdy sa vám do odtoku nič také nedostane; pozri *špina*

čistota - pozri *mních*; *jednorožec* (www, Biedermann); *bambus*; *kokarda*

čistota, nevinnosť, cudnosť - v alegórii *Castitas*

-stredoveká iluminácia od *Jeane de Montbaston* zobrazuje mníšku, ktorá do košíka trhá zo stromu ovocie zvláštneho tvaru, ktoré dosť presvedčivo pripomína *penis*; jeden z „webových interpretov“ je toho názoru, že môže ísť o zámotok húsenice priadky morušovej (pozri *hodváb*); stojí za otázku, či je možné, aby už v 14.st. boli v kláštorňoch záhradách stromy, na ktorých listoch boli pestované tieto húsenice; skôr sa zdá pravdepodobné, že ide o *alegoriu* čistoty a cudnosti, prezentovaných mníškou (nevesta Kristova), ktorá sa dobrovoľne vzdala zmyselnosti svetského života (penisy ako symboly mužskej žiadostivosti); strom, z ktorého „ovocie trhá“, by potom mohol byť považovaný za akýsi kresťanský náprotivok starozákonného *stromu poznania*

J. de Montbaston: Mníška trhá penis zo stromu (stredoveká iluminácia, 14.st.)

L. Corinth: Innocentia (1890)

čistý a nečistý - pozri očista/očisťovanie